

An abstract graphic design featuring a central wireframe structure in shades of blue and yellow. At the top is a multi-pointed star with a gradient from orange to yellow. In the lower center, three vertical, teardrop-shaped elements with a gradient from yellow to red are arranged horizontally, each containing a black cross. The background is a soft, warm gradient of yellow and orange.

Verbindung

Exodus Gemeinde

Kerkdiensten

Zondag 26 nov. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Plaatselijk diaconaat 2 ^e coll.: voor de kerk	Laatste zondag Kerkelijk jaar m.m.v. de cantorij
Zondag 3 dec. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Kinderen in de knel Oeganda 2 ^e coll.: voor de kerk	1 ^e Advent Schrift en Tafel
Zondag 10 dec. 10 uur	ds. Ank Verhoeven, Pijnacker 1 ^e coll.: Kinderen in de knel Myanmar 2 ^e coll.: voor de kerk	2 ^e Advent
Zondag 17 dec. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: KIA Binnenlands diaconaat 2 ^e coll.: voor de kerk	3 ^e Advent
Zondag 24 dec. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Kinderen en jongeren in Nederland 2 ^e coll.: voor de kerk	4 ^e Advent Kerstmusical De kleine klok
Zondag 24 dec. 22 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: onbekend 2 ^e coll.: voor de kerk	Kerstmacht m.m.v. de cantorij
Maandag 25 dec. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: KIA Kinderen in de knel in Oekraïne 2 ^e coll.: voor de kerk	Kerstfeest
Zondag 31 dec. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Stichting Kairos Dirksland 2 ^e coll.: voor de kerk	
Zondag 31 dec. 19 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: onbekend 2 ^e coll.: onbekend	Oudjaar Emmaüskerk
Zondag 7 jan. 10 uur	ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Plaatselijk diaconaat 2 ^e coll.: voor de kerk	Top 2000
Zondag 14 jan. 10 uur	Dhr. Peter Visser 1 ^e coll.: Binnenlands Diaconaat (Nederland armoede) 2 ^e coll.: voor de kerk	

Alle kerkdiensten zijn live te volgen en terug te kijken via internet:
www.exoduskerk.nl

Sinter-Kerst-en-Nieuw

Al enige jaren vieren wij met ons gezin een bijzonder feest: Sinter-Kerst-en-Nieuw. Omdat iedereen het druk heeft, en omdat we niet bij elkaar om de hoek wonen, is het soms bijna onmogelijk om de drie feesten van de komende maanden samen te vieren. Dus hebben we ze op enig moment gecombineerd. Een datum staat niet vast; het is zelfs een keer gebeurd, dat we dit feest in februari van het volgende jaar gevierd hebben.

Advent is dit jaar de periode van 3 tot 24 december. Die valt dus binnen de termijn van deze Verbinding, net als Kerst en Oud en Nieuw.

Advent is verwachten, dat weten we inmiddels wel. Wachten, vooruitkijken naar het feest van de geboorte van Jezus. Advent is een beetje hoopvol de toekomst in kijken.

Hoe zou dat eruitzien, als we dat los zouden zien van het kindje Jezus? Wat zou ons toekomstbeeld zijn, als we naar de korte termijn kijken?

Zou het met Kerst echt vrede zijn in deze wereld? Zouden Rusland en Oekraïne, Hamas en Israël vrede gesloten hebben voor het eind van het jaar?

En dichter bij huis: houden we de zaak overeind, wat gaan de prijzen doen, is de hypotheek nog op te brengen? Zou het aantal dak- en thuislozen weer toenemen? Wat gaat de nieuw te vormen regering doen?

Je hoeft geen ras pessimist te zijn om in de nabije toekomst veel sombere en zware elementen te zien.

Is het dan voldoende om de geboortedag van Jezus te vieren? En zo ja, hoe werkt dat dan?

Het is misschien goed om er even bij stil te staan, dat de allereerste Kerstdag bepaald geen feest was. Ik noem: de zware reis die Jozef en Maria gemaakt hebben van Nazaret (waar ligt dat, Nazaret?) naar Bethlehem; de overheersing en de onderdrukking door de Romeinen;

de loodzware last die de geestelijke leiding haar gelovigen oplegde; een periode van 400 jaar waarin de profetie gezweven heeft (waar is God in vredesnaam?); de ingrijpende ervaring van Zacharia, die opeens met stomheid was geslagen.

De overeenkomsten tussen de wereld van toen en van nu zijn wellicht groter dan we ons vaak realiseren. Het kindeke Jezus is in net zo'n rotwereld geboren als de onze, in net zulke soms uitzichtloze crises als die wij meemaken. Natuurlijk hebben wij veel meer luxe dan toen, maar dat is misschien ook maar een uitwendig verschil.

En dat kindje Jezus is tijdens zijn buitengewoon zware en moeilijke leven uitgegroeid tot een symbool van leven en liefde, van troost en uitzicht. Niets is bij Hem onmogelijk gebleken. Hij heeft in deze wereld, hoe moeilijk die ook in elkaar zat en zit, laten zien hoe je moet leven overeenkomstig het leven zoals God, Zijn Vader, het bedoeld heeft.

De kindje Jezus, Gods geliefde Zoon, heeft ons de Vader getoond, de Schepper, de God van het Leven.

De verwachting waar Advent over gaat, is niet alleen maar de hoop dat een teer en weerloos kind alle muren van vijandschap en tegenslag kan afbreken, maar ook dat er een Kind geboren is, dat ons God laat zien, en ons voorgaat op de weg daarheen.

Het feit dat de wereld er in de afgelopen 2000 jaar niet echt heel veel beter op geworden is, stemt niet hoopvol. Maar net als Jezus zich door niets heeft laten weerhouden om te doen wat Hij als zijn roeping heeft ervaren, zo hoeven wij ons ook niet te laten blokkeren door nare toekomstverwachtingen. Klimaat, oorlogen, onderlinge spanningen, het zijn allemaal dingen die in het perspectief van het Rijk van Jezus en van God de Schepper gezet kunnen worden, juist vanwege de geboorte van Jezus, nu zo'n 2000 jaar geleden.

We zijn realistisch in de donkere dagen voor Kerst. Als het aan ons, de wereld en haar leiders zou liggen, zou het donker blijven. Maar het perspectief dat begonnen is met de geboorte van Jezus van Nazaret, kan ons, net als die andere miljoenen mensen in de afgelopen twee decennia, inspireren en stimuleren om vol te houden, en op weg te gaan, en op weg te blijven naar een Rijk waarin we als mensen tot volledige ontplooiing kunnen komen als Gods schepselen, en naar een wereld die God voor ons allemaal voor ogen heeft. Kerst kan ons stimuleren de strijd aan te gaan tegen alles wat ons van God en Jezus afhoudt.

Ik wens ons allemaal toe, dat we in de Advent periode, in de donkere dagen voor Kerst, de blik gericht houden op onze mogelijkheden in Gods Rijk, in navolging van het kindeke Jezus, zijn leven en sterven, en opstanding.

Dan is het op zich mooi, dat een week na dat geboortefeest van Jezus de overgang van Oud naar Nieuw zichtbaar, voelbaar en merkbaar wordt.

Allemaal een gezegende Sinter-Kerst-en-Nieuw toegewenst!

Ds. Jan de Visser

Aandacht voor...

Voor een heleboel mensen wordt de vreugde op de 'gewone' feestdagen van Kerst en Oud & Nieuw versterkt door de bijzondere gebeurtenissen, herinneringen e.d.

In de periode waar deze 'Verbinding' betrekking op heeft, zijn er heel wat kroonjaren en jubilea te vieren.

Jubileea

Om met de laatste groep te beginnen: er zijn vier huwelijks jubilea.

Op 1 december zijnde heer D. Pulleman en mevrouw S. Pulleman – Nelis 45 jaar getrouwd. Hun adres is Rembrandtlaan 159, 3241 AJ Middelharnis.

Op 18 december is het feest in Herkingen. Dan gedenken de heer T.C. (Teun) de Knegt en mevrouw C. (Ineke) de Knegt – Mostert dat zijn 64 jaar geleden, in 1959 dus, elkaar het jawoord gaven. Hun adres: Peuterdijk 44, 3249 AW Herkingen

Dan zijn er nog twee echtparen die hun 45-jarig huwelijk mogen vieren. Dat zijn allereerst de heer T. Kats en mevrouw J.J. Kats – Nelis. Hun trouwdag is 29 december, en ze wonen aan de Frans Halslaan nr. 15, 3241 AB Middelharnis.

En vervolgens hopen de heer S.C. van de Ree en mevrouw L. van de Ree – van Gulik dit feest te vieren op 5 januari 2024. Felicitaties kunnen naar het adres Oranjelaan 6, 3247 AM Dirksland.

Kroonjaren

Er zijn maar liefst 13 kroonjaren te vermelden in deze periode. En, vrij bijzonder, er zijn twee data waarop twee kroonjaren gevierd worden.

29 november:

- de heer M. (Thijs) Geluk, Rembrandtlaan 119, 3241 AJ Middelharnis viert dan zijn 86^e verjaardag.
- mevrouw W. (Wil) Blok – Bergshoef hoopt dan net een jaartje ouder te worden, 87 jaar. Haar adres: Sperwer 547, 3245 VP Sommelsdijk.

3 december: De heer J. (Koo) van Gurp, Zeedijk 11, 3243 LG Stad aan 't Haringvliet, viert dan ook zijn 86ste verjaardag.

5 december:

- mevrouw G. (Gerrie) Koopman – Reinders viert dan haar 99ste verjaardag. Zij woont aan het Binnenpad nr. 13, 3241 EK Middelharnis
- mevrouw J.M. (Margreet) Spek – Vollmer, Vroonweg 5, 3247 CG Dirksland, hoopt op deze dag de leeftijd van 80 jaar te bereiken.

Op 12 december 1933 is mevrouw J. (Janna) Bolle – Goumare geboren: 90 jaar geleden dus. Zijn woont tegenwoordig aan de Sperwer nr. 329, 3245 VP Sommelsdijk.

Mevrouw H. (Heleen) Stekelenburg – Westdijk viert op 14 december, dat ze de leeftijd van 94 jaar mag bereiken. Kaartjes kunnen naar Sperwer 321, 3245 VP Sommelsdijk.

Op 18 december wordt mevrouw W.L. (Wies) Westhoeve – Kamman 85 jaar. Haar adres is Pimpelmees 59, 3245 TW Sommelsdijk.

En dan het hoogtepunt van deze periode:

Op 19 december 1933 is mevrouw T.M. Zoon – Vis geboren. Zij wordt dus 100 jaar! Daarmee is ze, voor zo ver ik kan nagaan, niet alleen ons oudste gemeentelid, maar ook de enige honderdjarige! Haar adres is Sperwer 39, 3245 VP Sommelsdijk

Mevrouw A.J. van Nierop – van Rumpth hoopt op 22 december te gedenken dat ze 87 jaar geleden geboren is. Zij woont aan het adres Wilgenlaan 61, 3241 BR Middelharnis.

De heer C. (Cor) van den Ouden is op Tweede Kerstdag 1938 geboren. Hij wordt dus op 22 december 85 jaar! Samen met zijn vrouw Riet woont hij aan de Antoon Coolenstraat 54, 3245 MC Sommelsdijk.

En de hekkensluis voor deze periode, en tevens de eerste in het nieuwe jaar, is mevrouw K. (Klaske) van der Sar – Zoodsma, Isaïc da Costastraat 36, 3245 RN Sommelsdijk. Zij hoopt op 13 januari 2024 de leeftijd van 86 jaar te bereiken.

We zingen de jubilarissen en jarigen, met hun familie, toe uit Psalm 121: 4:

De Heer zal u steeds gadeslaan,
Hij maakt het kwade goed,
Hij is het die u hoedt.
Hij zal uw komen en uw gaan,
wat u mag wedervaren,
in eeuwigheid bewaren.

Ds. Jan de Visser

Sedermaaltijd en Tafel van de Heer

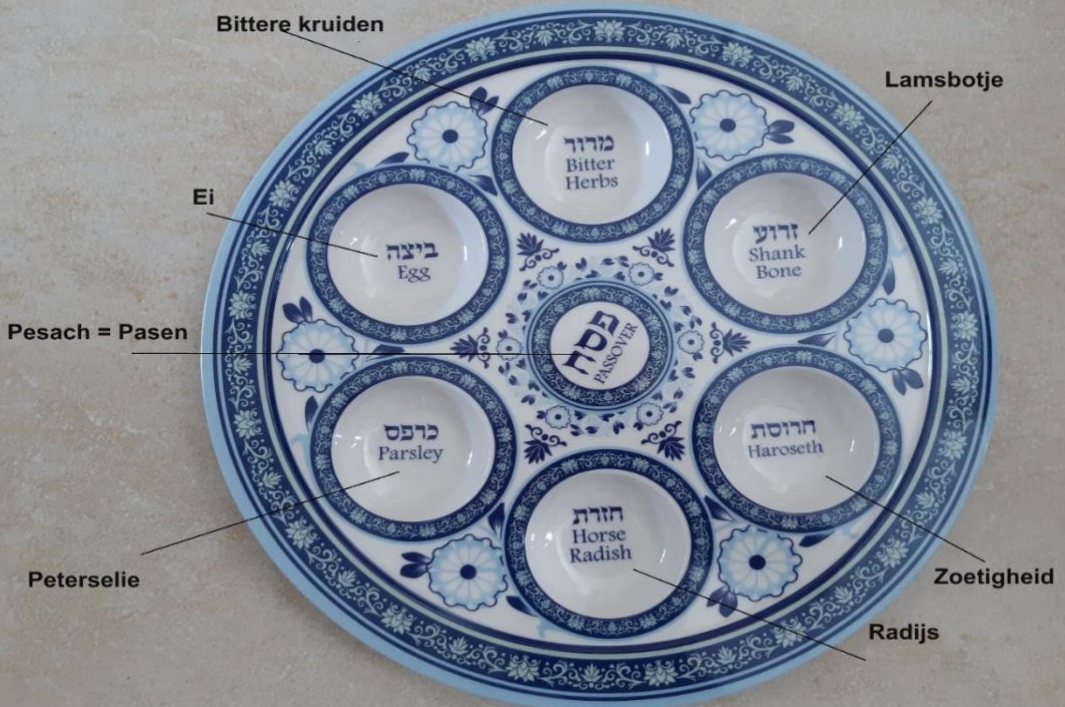
Inleiding

In de vorige aflevering van de “Verbinding” ging het over het ontstaan van de Maaltijd van de Heer. De bron daarvan lag, zo hebben we gehoord en gezien, in het Oude Testament. Bij de bevrijding van Mozes uit het slavenland Egypte hoorde een heel bijzondere maaltijd. Die bestond uit drie ingrediënten: lamsvlees, ongezuurde broden en bittere kruiden.

Vandaag het tweede deel van het verhaal dat ik op 1 oktober heb gehouden.

Pesach nu

En de gewoonte werd het om dat elk jaar opnieuw te vieren. En we noemen dat feest Paasfeest, en dat vieren we nog steeds elk jaar. Een beetje anders dan toen, maar toch. Voor die maaltijd hebben joodse mensen nog steeds een heel bijzonder bord, een sederschotel. Daarop kun je zien, wat er allemaal gegeten wordt.

Je ziet bovenaan de bittere kruiden, en dan – met de klok mee – het lamsbotje. Dat zijn behalve ook de ongezuurde broden of matses, eigenlijk de enige twee dingen die Mozes genoemd heeft. Dat hebben we ook gehoord uit de Bijbel. In de loop van de jaren zijn daar allerlei dingen en gewoontes bijgekomen. Zo is er altijd zoetigheid, omdat het volk nu eenmaal verlost is van die ellendige koning, en dat smaakt veel beter dan die bittere kruiden. Radijs is ook bitter, en herinnert aan allerlei narigheid die het volk ook nog meegemaakt heeft, nadat ze bij die koning weggegaan waren. Peterselie heeft te maken met het voorjaar, een verse en frisse groente. En tenslotte een ei: het begin van nieuw leven.

In het midden zie je drie grote letters staan.

En daar staat in het Hebreeuws Pesach, dat betekent voorbijgaan. Pasen is het feest waarmee de slavernij voorbij is gegaan, en waarin de dood aan hun deur is voorbijgegaan, zodat de jongetjes niet gedood werden. Bijzonder hè?

Nou dat over het bord waarop het eten ligt uitgesteld.

Ook als deze maaltijd nu gehouden wordt, vertellen de mensen elkaar alle verhalen van vroeger. En dat duurt héél erg lang. Ik heb ze hier bij elkaar in dit boekje.

Hier zie je een foto dat de mensen aan tafel zitten, het eten staat erop, en ze lezen de verhalen aan elkaar voor.

En omdat het zo lang duurt, hebben ze op vier momenten gelegenheid om wat te drinken: wijn of druivensap. Vier keer. Dat herinnert aan een heel oude tekst, waarin staat, dat God die mens zou uitleiden (1), redden (2), verlossen (3) en aannemen en hun God zijn (4).

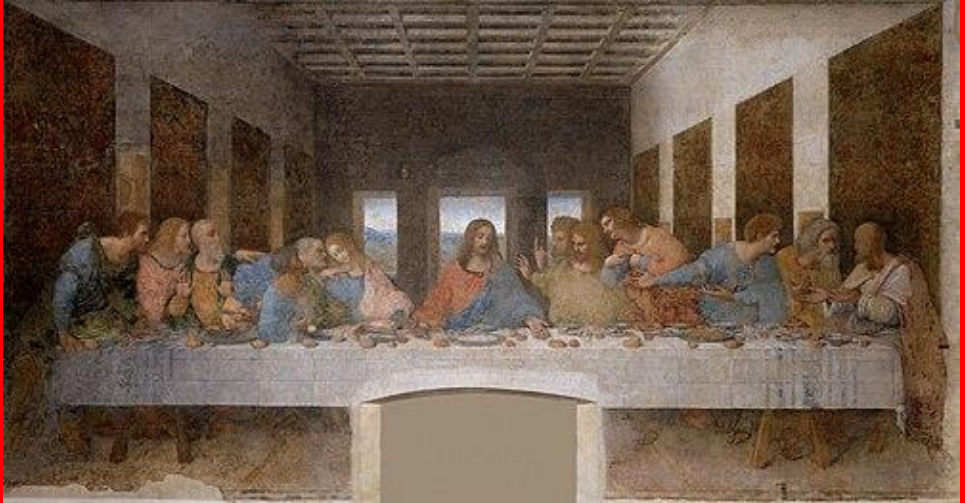
Dat kun je zien op het bord dat achter de tafel staat op de foto hieronder.

Jezus en de Maaltijdviering

Ook Jezus heeft dit Paasfeest ook gevierd, ongeveer zoals ik zojuist verteld heb.

Kijk maar naar dit beroemde schilderij van Leonardo da Vinci.

Volgens het evangelie van Lukas heeft Jezus ernaar uitgekeken om deze Maaltijd met zijn leerlingen in Jeruzalem te vieren, voor de tijd van zijn lijden. De dreiging van zijn veroordeling en dood, lag zwaar over deze Maaltijd. De sfeer van een Maaltijd van vreugde om de bevrijding uit Egypte kunnen we niet zo goed achterhalen of peilen, maar Jezus heeft voorafgaand aan deze Maaltijd zo vaak over zijn naderende einde gesproken, dat hoogstwaarschijnlijk iedereen zich wel bewust was van het bijzondere karakter van deze viering.

Zo hebben ze met Jezus de eerste beker gedronken, en ook de tweede.

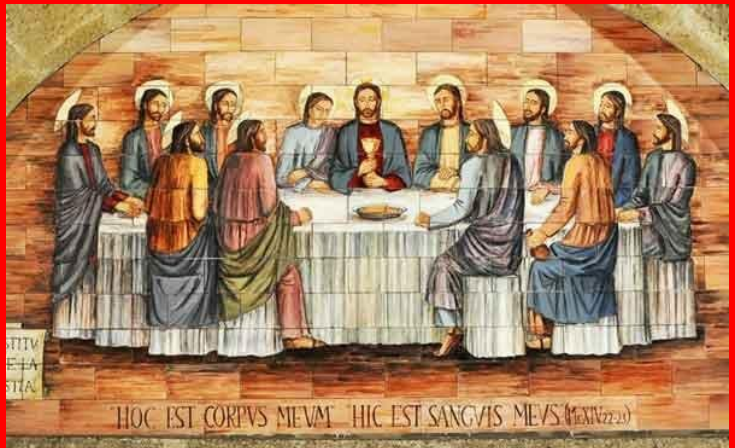
En vlak voor Hij met zijn leerlingen toe was aan de derde keer een glas wijn te drinken, toen nam Hij een brood, brak het, deelde het rond aan zijn leerlingen.

Hij zei daarbij ongeveer dit: “Mijn lichaam, dat je hier nog gewoon kunt zien, zal net zo gebroken worden als dit brood.” Zie bovenstaand schilderij. Dat ging natuurlijk over de dag waarop Hij gekruisigd zou worden, Goede Vrijdag.

Daarna schonk Hij voor zijn leerlingen de derde beker in, de beker van de verlossing of de dankzegging.

En Hij zei daarbij: “Deze wijn is meestal bedoeld om iets te vieren, om vrolijk van te worden. Maar dit keer kan het ook iets heel anders betekenen. Mijn bloed zal morgen net zo vloeien als deze wijn.”

En zo zijn we met de kinderen, en later ook met de grote mensen, aan tafel gegaan; de Tafel van de Heer.

Zoals uit het verhaal dat in het boek Exodus staat, is er dus helemaal geen keus of je wel of niet aanschuift bij de Maaltijd van de Heer; het is een opdracht, en die mag niemand naast zich neerleggen.

Op de Eerste Adventszondag vieren we deze Maaltijd opnieuw. Prachtige combi: de Bevrijding uit Egypte en de geboorte van Jezus, die ook in Egypte geweest is als vluchteling.

Bidden we om een gezegende viering, en iedereen *moet* er wel bij zijn, gegeven al het bovenstaande.

Tot dan!

Ds. Jan de Visser

KERST

koor- en samenzang

met

In Touch

donderdag

14 december 2023

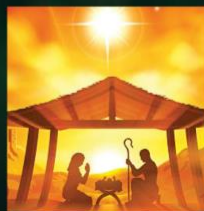
aanvang: 20.00u

EXODUSKERK

Sommelsdijk

toegang: GRATIS

collecte t.b.v.de onkosten

Agenda

Datum	Activiteit	Locatie	Aanvang
27 november	Seniorenmiddag	Ontmoetingsruimte	14.30 – 16.30 uur
6 december	Koffie met noten	Jeugdruimte	10.00 uur
7 december	Breicafé	Jeugdruimte	13.30 uur
14 december	In Touch Kerst koor- en samenzangavond	Exoduskerk	20.00 uur
15 december	Kerstviering voor 70+ gemeenteleden	Exoduskerk	15.00- 18.30 uur
4 januari	Breicafé	Jeugdruimte	13.30 uur

Nieuws van het breicafé

Zoals u de vorige keer hier hebt kunnen lezen, hebben wij bij de Lepra-zending in Apeldoorn weer een doos met 50 gebreide zwachtels gebracht. Nu kregen we op het adres van de kerk een bedankkaart, hoe leuk is dat! Dus mensen, wij breien door zolang we nog katoen krijgen. Heeft u nog wat liggen in een (bijna) vergeten hoekje? Wij houden ons van harte aanbevolen, u steunt er een heel goed doel mee. U mag natuurlijk ook katoen aan ons doneren 😊.

**DANK U WEL VOOR
DE ZWACHTELS**

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

U heeft een bijzondere bijdrage geleverd
aan het herstel van mensen met lepra.

Uw zwachtel verzacht, verstevigt en verzorgt
de wonden. Hiermee geeft u hoop op herstel
en uitzicht op een toekomst zonder lepra.

'Hij geneest wie gebroken zijn, en verzorgt hun
diepe wonden'. (Psalm 147:3)

Hartelijke groeten,
Team Leprazending.

Breicafé Exoduskerk Sommelsdijk
Dorpsweg 97 A
3245 VB SOMMELSDIJK

Wilt u meer foto's zien en lezen hoe uw zwachtel bij iemand met
lepra terecht komt? Scan de QR code of ga naar www.leprazending.nl/breien

CBF
ANBI
Leprazending

215500 #Y311T1B#25#0629#

Dankjewel

Lieve mensen,

Dank voor de belangstelling en aandacht aan Jan de (4) jaren van zijn ziek zijn.

Nu hij is overleden weten ik, en de mijnen, ons gesterkt, gesteund en getroost door uw blijk van medeleven, in welke vorm dan ook.

Een warme groet,
Tineke Offerhaus

Lieve mensen van de Exodusgemeente,

Wat hartverwarmend bij het ontvangen van de vele reacties met bemoedigende woorden, in de vorm van kaarten, appjes, telefoontjes, mailtjes en bezoeken, toen Arie uit het ziekenhuis werd ontslagen en verhuisde naar Nieuw-Rijsenburgh.

Hartelijk dank daarvoor, wij voelen ons door jullie gedragen.

Hartelijke groeten,
Arie en Nel Nelemans

Ontmoetingsdagen 3 en 4 november 2023

Beste Exodianen,

wat was het weer een feest om de Ontmoetingsdagen 2023 in zijn volle glorie te zien.

Zoveel mensen gezien en gesproken, heel veel vrijwilligers die zich belangeloos inzetten om de Ontmoetingsdagen tot een succes te maken.

Gelukkig kunnen we ook “nieuwe “ vrijwilligers welkom heten en dat is heel hard nodig!

Ik wil de feestvreugde niet bederven maar wij als commissie hebben echt een paar mensen nodig die ons kunnen helpen met het opzetten van de Ontmoetingsdagen, sterker nog als iedereen wil dat de Ontmoetingsdagen blijft bestaan dan moet er echt meer mensen in de commissie komen.

Neem dit mee in je overweging, je kan en mag iedereen van de commissie alles vragen over de Ontmoetingsdagen, het is een hele leuke groep mensen met leuke ideeën om de Ontmoetingsdagen nog mooier en leuker te maken maar dan hebben wij wel hulp nodig.

En dan is het maandag, de kerkzaal gaat leeg, dinsdag komen de spullen uit de loods en zo langzaam aan zie de Ontmoetingsdagen tot zijn volle wasdom komen.

Antiek, kleding, kerst, elektra, kaartje graaien, spelletjes & puzzels, snuisterij, kopjes & glazen, het rad, de lekkere dingen uit de keuken, jeugd, boeken, oliebollen, streekproducten, advocaat & bakkersproducten en nieuwe lekkerheden: kibbeling, hamburgers en Churros.

En dan is het zaterdag even na 18:00 uur, ik klim weer op balie van de keuken en iedereen kijkt gespannen naar mij, uiteraard van de vermoeidheid maar ook wat we omgezet hebben!

We hebben het voor elkaar over de €20.000,- aan omzet!!!!!! WAUW!

Ik dank iedereen uit de grond van mijn hart voor zijn of haar inzet, ieder die zijn of haar steentje heeft bijgedragen. Dank, dank, dank.

Vriendelijke groet namens de Ontmoetingsdagen Commissie
Bert – Cor – Esmeé – Liane – Ronald

Kerstviering voor 70+ gemeenteleden

Om in uw agenda te noteren:

op **vrijdag 15 december**

organiseren wij een mooie kerstviering in onze kerk van 15.00 tot 18.30 uur.

Thema dit jaar: ***God met ons: het geboorteb Bericht van Kerst is een feest waard.***

Wij kijken ernaar uit u te ontmoeten!

Namens de diaconie,
Bep, Marie Antoinette en Marlien

Koffie met..... noten

Na een mooie bijeenkomst op 6 november, die in het teken stond van de eindtijd en de vergankelijkheid, bereiden we ons voor op ons volgend samenzijn. De laatste bijeenkomst van dit kalenderjaar is op **woensdag 6 december**. Het is adventstijd, de tijd van het wachten op en het verwachten van de geboorte van het Jezus Christus met Kerst. Emmy en ik zullen weer liederen uitzoeken rond het thema, maar u mag ook liederen die u mooi vindt of waar u dierbare herinneringen aan heeft, natuurlijk inbrengen. Heeft u een passend gedicht, neemt u het mee en we luisteren er graag naar.

We komen weer bij elkaar in de jeugdruimte van de Exoduskerk, ingang via de achterkant. De ochtend begint om 10.00 uur en duurt tot 11.30 uur. We drinken koffie met elkaar en er is gelegenheid voor zingen, ontmoeting en bijpraten. Wilt u vervoer, neem dan contact op met Margot 0187-485529.

Emmy Lingen en Margot van de Wiel

Het is een week voor Kerst. Het is guur weer buiten. Af en toe klettert een regenbui venijnig tegen de kleine ruitjes van het oude huisje aan de Kerkweg even buiten het dorp Giessen-Nieuwkerk.

Het is een laag huisje en ook opmerkelijk lang. Dat komt omdat het tot vorig jaar een herberg is geweest (mijn oma is hier geboren; tante Jans in dit verhaaltje is mijn oma).

Nadat de vrouw van de herbergier, de oude Jannigje Kras, vorig jaar was overleden, had de oudste zoon en z'n vrouw nog geprobeerd de herberg in stand te houden, maar dat was op niks uitgelopen. Er zat geen klandizie meer in en waarom zou herberg "Spoorzicht" dan nog open moeten zijn.

Ja vroeger, toen men het heerlijk vond om op weg naar Gorcum even uit te rusten in de herberg.

Ja, toen was het er gezellig druk en werd er gerookt, gepraat en gelachen als iemand onder het genot van wat brandewijn een hilarische grap vertelde.

Daar was nu de stilte van het jonge gezin van Cornelis van Dijk en zijn vrouw Hendrika.

De jongste telg Teuntje, net vijf jaar geworden, doorbreekt de stilte. Ze wil niet spelen met Jannie, haar oudere zusje. "Ze pakt steeds mijn pop af", roept ze. Moeder Hendrika heeft heel wat te stellen met die twee nu ze niet naar buiten kunnen om te spelen. Ze bukt zich en kijkt door het raam of het al droog is en inderdaad, het regent niet meer. Ze vraagt Jannie om even een ketel water bij de pomp te halen buiten. "Je jas aan doen, want je hebt zo een koutje te pakken", zegt ze bezorgd. Jannie springt op en als ze haar jas aan heeft, botst ze bijna tegen haar vader op die net binnenkomt met de opmerking dat het waterkoud is. "Zeg maar gerust dat het guur is", zegt zijn vrouw terwijl ze nog eens in het kachelkje rommelt met pook. "Wil je even het palmboompje uit de tuin halen vader? Je hebt nou je jas nog aan". Dat had vader inderdaad beloofd toen hij vanmiddag de deur uit ging om naar het dorp te fietsen. "Ja dat zal ik eerst wel even doen" Terwijl hij dit zegt, botst Jannie voor de tweede keer bijna tegen haar vader op. Hij lacht en neemt de ketel van haar over. Dan stapt hij naar buiten om even later met het bekende palmboompje binnen te stappen.

Het palmboompje, dat elk jaar zijn gloriетijd als kerstboompje beleeft, lijkt weer iets groter dan vorig jaar. Hendrika heeft het rode crêpepapier al tevoorschijn gehaald en legt het zorgvuldig over het naaimachinetafeltje. Als dat gebeurd is, komt vader met het palmboompje dat hij in een pot heeft gezet. Moeder doet het oude crêpepapier van vorig jaar om de pot en bindt het vast met een biaisbandje. De meisjes vinden het prachtig. De poppen zijn vergeten.

Opgewonden kijken ze mee wat de mooiste kant is als moeder het boompje draait. “Ja zo, zo moeder, roept Jannie. Bertus, negen jaar oud, zit al die tijd stil op het trapje te kijken en denkt aan school. Hij moet alle plaatsnamen van de provincie Drenthe nog leren en daar heeft hij nou net geen zin in nu het zo gezellig is in de kamer. Hij heeft bijna kerstvakantie en daar zit hij ook steeds aan te denken.

Van Doorn, de groenteboer, heeft gezegd dat hij dan mee mag rijden naar Gorcum om de pas verhuisde tante Jans en ome Dirk te bezoeken. Tante Jans is de zus van zijn vader en ze zijn verhuisd van Dordt naar de blokpostwoning bij de spoorwegovergang in Gorcum. Dat is vlak bij het veilingterrein waar van Doorn zijn groenten moet halen.

Inmiddels mogen de meisjes proberen het zilverpapier om de aardappelschijven te doen die moeder daarnet heeft gesneden. Teuntje maakt er niet veel van en Jannie zegt dat zij het wel zal doen. “Dan mag jij straks de kaarsjes erin doen”. Moeder komt al met het kaarsendoosje aan. Terwijl ze daar zo bezig zijn, steekt vader zijn hoofd om de hoek. Hij vraagt waar Cor uithangt. “Die is bij zijn vriend”, zegt moeder “die zou voor het eten thuis zijn hoor”. Ze heeft de ongerustheid wel gehoord in zijn stem. “Heb je gezegd dat hij voor donker thuis moet zijn?” moppert hij.

Het is pas vier uur, maar inderdaad begint het al te schemeren. Het oliestel geeft als een lantaarntje een zacht licht. De geur van zoete peertjes trekt door het huis. Even later stapt Cor binnen. Hij is de oudste zoon, die al zeventien is. Hij begroet iedereen en merkt op dat het wel heel gezellig is in dat kleine huisje. Vader kijkt heel tevreden in het rond. Ziezo zijn gezin is bij elkaar.

Moeder zit intussen aan haar kous te breien. De kleintjes spelen weer met elkaar in hun hoekje en Bertus is nu toch maar aan zijn aardrijkskunde begonnen.

Geschreven door Loes Olij-van de Werken

Vorming en Toerusting

Pastoraat voor iedereen Door Nynke Dijkstra

Pastoraat is een opdracht voor iedere kerkelijke gemeente. We spreken elkaar in de kerk, gaan op bezoek bij zieken, grote en kleine zorgen worden ons toevertrouwd. Wat te doen? Hoe te beginnen? Het oppakken van het pastorale werk is niet eenvoudig. Nynke Dijkstra wil op helder wijze de hoofdlijnen van het pastoraat in de christelijke gemeente aanreiken. De nadruk ligt daarbij op de praktische kant van het werk. Hoe leer je luisteren? Hoe voer je een gesprek? Hoe ga je om met de bijbel in het pastoraat? Kun je leren hoe je moet bidden met en voor mensen? Hoe reageer je op kritiek op de kerk of de predikant?

Ook zal worden ingegaan op vragen zoals; Wat is het pastoraat? Welke handreiking geeft de Bijbel? Welke plaats neemt het pastorale werk in, in de gemeente? Wat mogen we van elkaar verwachten?

Nynke Dijkstra schreef het boek: *Pastoraat voor iedereen*. Zij werkt als toeruster Pastoraat en Gemeente. Nynke kan en zal ons wegwijs maken in het pastoraat.

Voor wie: Voor iedereen die in het dagelijks leven pastorale zorg verleent of hierin geïnteresseerd is, maar zeker voor Kerkenraadsleden en bezoek-medewerkers.

Wanneer: Maandag 8 januari 2024

Waar: Emmaüskerk te Middelharnis

Inloop: 19.30 uur

Aanvang 20.00 uur

Ga mee!

Omgaan met de ander

Wim en Heleen van der Meijden woonden en werkten een deel van hun leven op Papua New Guinea, in Engeland en in Wales. Zij wilden actief deel uitmaken van hun nieuwe omgeving, maar hoe maak je echt contact met mensen die een andere taal spreken en een heel andere achtergrond en ideeënwereld hebben dan je zelf hebt? Ga mee op reis met hen en ervaar hoe je ondanks de cultuurverschillen met mensen mee kunt gaan. Misschien niet alleen met de onbekende buitenlander, maar ook met je buurman of buurvrouw die uit een andere belevingswereld komt dan die van jou.

Nieuwsgierig naar het hele verhaal van Wim en Heleen.

Kom dan luisteren naar kijken op dinsdag 5 februari

Plaats: Emmaüskerk te Middelharnis

Inloop: 19.30 uur

Aanvang: 20.00 uur

GA MEE EN DOE MEE!

Een muzikale ontmoeting
Zaterdagavond 16 maart 2024

Live muziek
Voor en door leden van de
Emmaüs- en Exoduskerk

Speel je een instrument of zing je graag een lied en vind je het leuk om anderen blij te maken met jouw muziek? Doe dan mee aan deze muzikale avond als solist, duo of als groep.

Word jij hier enthousiast van? Begin dan met oefenen en meld je aan vóór **1 januari 2024** via a.zijlstragroenewoud@gmail.com

Aanvang: 19:30 uur

Waar: Exoduskerk te Sommeldijk

Toelichting bij collecten

3 december 2023 Kinderen in de knel Oeganda

Dit is de eerste zondag van de kerstcampagne van Kerk in Actie. De komende weken, tot aan Kerst, collecteren we elke week voor kinderen op de vlucht. Dit keer voor kinderen in Oeganda. In de Oegandese hoofdstad Kampala leven duizenden kinderen op straat. Veel van hen zijn weggevlucht van beroerde omstandigheden thuis. Ze gaan niet naar school en lopen risico op uitbuiting. Kerk in Actie werkt samen met drie Oegandese organisaties die deze kinderen opvangen en herenigen met familie in hun geboortedorp. Ze zorgen dat de kinderen daar weer naar school gaan of een vak kunnen leren. Ook doen ze er alles aan om te voorkomen dat nieuwe kinderen naar de stad trekken.

10 december 2023 Kinderen in de knel Myanma

Door de langdurige conflicten in Myanmar zijn veel inwoners van dit Zuidoost-Aziatische land de grens met Thailand over gevlucht. In het grensgebied worden kwetsbare kinderen en jongeren opgevangen en krijgen ze verzorging en scholing. Kinderen zonder identiteitsdocumenten krijgen een geboortebewijs: zonder registratie bestaat een kind feitelijk niet, heeft het geen rechten en zijn de risico's op uitbuiting en misbruik groter. Kinderen worden bewust gemaakt van hun (mensen)rechten en zijn zo op de toekomst voorbereid.

17 december 2023 KIA Binnenlands diaconaat

Volgens schattingen leven er in Nederland 30.000 migranten zonder verblijfsvergunning. Velen van hen zijn arbeidsmigranten, anderen zijn na een mislukte asielpprocedure in Nederland gebleven, omdat ze niet meer terug kunnen. Mensen zonder papieren in Nederland mogen niet werken en hebben geen recht op sociale voorzieningen. Onder hen zijn ook minderjarigen. Kerk in Actie ondersteunt kerkelijke initiatieven die ongedocumenteerden helpen met advies en scholing, zodat ze perspectief krijgen op hun leven.

24 december 2023 Kinderen en jongeren in Nederland

Jozef, Maria, de herbergier, de herder, de wijzen... Het kerstverhaal kent talloze personages, die elk op hun eigen manier, met hun eigen gedachten en gevoelens, in het verhaal zitten. Met de KerstChallenge, een spel van de jeugdwerkorganisatie van de Protestantse Kerk, kruipen jongeren in de huid van deze personages uit het verhaal. Maar liefst zesduizend jongeren doen hier elk jaar aan mee en ontdekken zo meer over de Bijbel. Er is ook altijd een diaconaal thema in het spel verweven.

25 december 2023 KIA Kinderen in de knel in Oekraïne

Vallen, opstaan en weer doorgaan. De veerkracht van de mensen in Oekraïne is bewonderenswaardig. Ondanks de oorlog bouwen ze elke dag aan hun toekomst. Voor zichzelf, maar vooral voor hun kinderen, de toekomst van het land. Wij helpen hen graag deze verschrikkelijke tijd zo goed mogelijk door te komen. Met opvangplekken waar ze kunnen opwarmen en spelen. Met voedsel. Met gebouwen zodat ze naar school kunnen gaan. En met psychosociale hulp om trauma's te voorkomen of te beperken. Bouw je mee aan een hoopvolle toekomst voor Oekraïne?

31 december 2023 Stichting Kairos Dirksland

Stichting Kairos te Dirksland bestaat inmiddels al twee jaar. De stichting biedt opvang aan en begeleiding van kwetsbare jongvolwassenen. Denk aan dakloosheid, verslavingsproblematiek of zorg vermijgend gedrag. Het werk van de stichting is een breed gedragen maatschappelijk initiatief, dat wij als kerk ook graag ondersteunen.

7 januari 2024 Plaatselijk diaconaat

De opbrengst van deze collecte is bestemd voor diaconale activiteiten in onze eigen gemeente, zoals seniorenmiddag in de zomer en kerstviering.

14 januari 2024 Binnenlands diaconaat (Nederland armoede)

Armoede is een groeiend probleem in Nederland: een miljoen mensen kan de eindjes nauwelijks aan elkaar knopen. Met de actie Samen tegen armoede staan kerkelijke gemeenten, gefaciliteerd door Kerk in Actie, op tegen armoede in Nederland. De acute nood wordt bestreden door het inzamelen van voedselpakketten voor de Voedselbank. Voor de lange termijn werkt Kerk in Actie samen met SchuldHulpMaatje om mensen te helpen uit schulden te komen of te voorkomen dat ze daarin terechtkomen.

Financiën van de Kerkrentmeesters

De opbrengsten van de collectes

datum	bedrag	datum	bedrag
week 16	€ 202,65	week 31	€ 189,50
week 17	€ 257,80	week 32	€ 182,30
week 18	€ 222,35	week 33	€ 159,10
week 19	€ 251,30	week 34	€ 158,10
week 20	€ 156,50	week 35	€ 228,35
week 21	€ 272,48	week 36	€ 126,45
week 22	€ 297,80	week 37	€ 110,45
week 23	€ 164,10	week 38	€ 187,70
week 24	€ 120,54	week 39	€ 187,90
week 25	€ 212,35	week 40	€ 234,45
week 26	€ 220,20	week 41	€ 192,54
week 27	€ 185,30	week 42	€ 210,25
week 28	€ 202,35		
week 29	€ 167,85		
week 30	€ 165,45		

Er komt op 5 manieren collectegeld binnen:

- Collecte in de kerk
- Colletebonnen in de kerk
- ExodusApp
- ApostelApp
- Overboeking op de rekening

Daarnaast heeft dhr. J. Terlouw € 20,00 overgemaakt t.b.v. een gift NN

Met vriendelijke groeten,
Fred van Leersum
Administrateur Kerkrentmeesters

Van de diaconie

De opbrengsten van de collecten in de maanden augustus en september 2023 waren:

Datum	Doel	Bedrag
06-08	Diaconaal Quotum	€ 209,35
13-08	Kerk in Actie, zending Ghana	€ 148,20
20-08	Stichting Nollestee	€ 173,75
27-08	De Herberg Oosterbeek	€ 231,95
03-09	Kerk in Actie, werelddiaconaat Israël	€ 178,50
10-09	Project Classis Delta voor Colombia	€ 164,80
17-09	Kerk in Actie, werelddiaconaat Myanmar	€ 195,00
24-09	Kerk in Actie, noodhulp Noord-Afrika	€ 221,10

De collectes zijn verdeeld aan de hand van de ontvangsten van 50% via de kerkrentmeesters en van 100% van de door de diaconie ontvangen overschrijvingen.

Verder mochten wij in augustus en september nog giften ontvangen van € 12,50, € 12,50, €20,00, € 20,00, € 20,00, € 25,00 en € 50,00.

Hartelijk dank daarvoor.

Met vriendelijke groet,
namens de diaconie,
Hans Meijer

Leesrooster

November

26	Matteüs 25:31-46
27	Openbaring 15:1-8
28	Openbaring 16:1-11
29	Openbaring 16:12-21
30	Jesaja 63:1-6

December

1	Jesaja 63:7-14
2	Jesaja 63:15–64:2
3	Jesaja 64:3-11
4	Openbaring 17:1-8
5	Openbaring 17:9-18
6	Openbaring 18:1-8
7	Openbaring 18:9-24
8	Openbaring 19:1-10
9	Openbaring 19:11-21
10	Psalm 35:1-10
11	Psalm 35:11-28
12	Openbaring 20:1-10
13	Openbaring 20:11-15
14	Psalm 123
15	Jesaja 65:1-7
16	Jesaja 65:8-16
17	Jesaja 65:17-25
18	Psalm 80
19	2 Samuël 5:1-5
20	2 Samuël 5:6-16
21	2 Samuël 5:17-25
22	2 Samuël 6:1-11
23	2 Samuël 6:12-23
24	2 Samuël 7:1-16

25	2 Samuël 7:17-29
26	Psalm 96
27	Openbaring 21:1-8
28	Openbaring 21:9-27
29	Openbaring 22:1-11
30	Openbaring 22:12-21
31	Psalm 45

Januari

1	Psalm 99
2	Maleachi 3,1-5
3	Maleachi 3,6-12
4	Psalm 72
5	Jesaja 60,1-9
6	Jesaja 60,10-22
7	Marcus 1,1-13
8	Jesaja 61,1-11
9	Jesaja 62,1-12
10	Romeinen 12,1-8
11	Romeinen 12,9-21
12	Romeinen 13,1-10
13	1 Samuël 1,1-8
14	1 Samuël 1,9-18

Colofon

Administratie
Exodus Gemeente PKN
e-mail: info@exoduskerk.nl

Eerste scriba:

Margot van de Wiel
p/a Dorpsweg 97a
3245 VB Sommelsdijk
Tel. 0187-485529

Tweede scriba:

Conny Wesdorp
Tel. 06-10775858

Predikant
Ds. Jan de Visser
Berkenhof 10
3241 BA Middelharnis
e-mail: jdevisser@exoduskerk.nl
Tel.: 06-46201149

Adres Exoduskerk
Dorpsweg 97a
3245 VB Sommelsdijk

Distributie Verbinding
Janita van der Have
Tel. 06-13474596

Kerkrentmeesters
Vrijwillige bijdragen en/of giften
kunnen worden gestort op
de rekening van de Exodus
Gemeente PKN:
NL92RABO0373725140

Kopij voor het volgende nummer
t/m **maandag 1 januari 2024**
inleveren per e-mail in **Calibri 11:**
redactieverbinding@exoduskerk.nl
De redactie behoudt zich het recht
voor wijziging van de kopij. Wij
vragen uw begrip hiervoor.

Collectebonnen
Er zijn collectebonnen te bestellen
met een waarde van € 0,70,
€ 1,40, € 2,50 en € 5,- per eenheid
van 20 stuks. Via website/kerk app
is betaling via Ideal en bezorging
als vanouds.
Of bedrag overmaken op:
NL92RABO0373725140 o.v.v.
collectebonnen € 0,70 en/of € 1,40
€ 2,50, € 5,--.

Redactie
Jeanet Akershoek 06-55161287
Nel Nelemans 0187- 651465
Antoinette v.d. Veken 06-18204064

Diaconie
Giften zijn welkom op de
diaconierekening van de
Exodus Gemeente PKN
NL89RABO0373710062

Verbinding verschijnt dit jaar acht
keer. 60^e jaargang, nummer 8,
november-december 2023
januari 2024

